

Nr 129.

Af herr **Odqvist**, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om statsbidrag till aflöning åt jordbrukskonsulenter.

Under sistlidna riksdag föreslog Kungl. Maj:t, under nionde hufvudtiteln punkten 31, med rubrik »åtgärder för höjande af det mindre jordbruket», 37,500 kronor för anställande af 15 stycken jordbrukskonsulenter i södra och mellersta Sverige på enahanda villkor som de i Norrland och Dalarne under hvart och ett af åren 1908—1911 å extra stat beviljade 30,000 kronor till 12 stycken jordbrukskonsulenter med villkor att konsulenternas rese- och traktamentsersättning bekostas af landsting eller hushållningssällskap.

På jordbruksutskottets hemställan beslutade Riksdagen, att högst 25,000 kronor af anslaget till åtgärder för höjande af det mindre jordbruket finge, med en beräkning af 2,500 kronor till hvart och ett af 10 hushållningssällskap inom södra och mellersta Sverige, användas för anställande af inom hushållningssällskapets område en jordbrukskonsulent för det mindre jordbruket, och kan af detta beslut ej följa andra villkor än de som Kungl. Maj:t i propositionen fäst vid anslagets erhållande eller att jordbrukskonsulenternas rese- och traktamentsersättning bekostas af landsting och hushållningssällskap.

Nu har emellertid Kungl. Maj:t i kungörelse af den 28 oktober 1910 angående statsanslag till åtgärder för höjande af det mindre jordbruket (Sv. förf. saml. nr 124) intagit närmare bestämmelser angående anställande af förutnämnda konsulenter samt villkor för åtnjutande af statsbidrag till deras aflönande, så lydande.

För Dalarne och Norrland tillämpas de villkor, som vid det anslagets beviljande fästades eller att landsting och hushållningssällskap bekosta konsulenternas rese- och traktamentsersättning, men för södra och mellersta Sverige kungöres förutom andra villkor, »att, hvad jordbrukskonsulenterna i södra och mellersta Sverige beträffar, stadgats, att hushållningssällskap under det år, för hvilket statsbidrag söktes, skall på egen bekostnad och utan anlitande till någon del af statsbidraget anställa en eller flera ytterligare jordbrukskonsulenter».

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under nionde hufvudtiteln punkt 24 äskat 55,000 kronor att såsom bidrag utgå till aflöning åt 12 stycken jordbrukskonsulenter i Dalarne och Norrland samt åt 10 stycken jordbrukskonsulenter i södra och mellersta Sverige, under villkor att konsulenternas rese- och traktamentsersättning bekostas af landsting och hushållningssällskap, hvarefter följer, att hvad angår konsulenterna i södra och mellersta Sverige vederbörande hushållningssällskap under det år, för hvilket statsbidrag söktes, på egen bekostnad och utan anlitande till någon del af statsbidrag anställa en eller flera jordbrukskonsulenter.

Nu äro ju hushållningssällskapens inkomster och tillgångar högst olika.

En del ha rikliga tillgångar och andra högst begränsade. De som ha rikliga inkomster kunna ju med lätthet anställa flera konsulenter både för jordbruk och mejerihandteringen, hvaremot sällskap med mindre inkomster får nöja sig med antingen en jordbrukskonsulent eller mejerikonsulent, och finnes det sällskap, som ej ha jordbrukskonsulent.

Jag kan därför ej förstå, hvarför hushållningssällskap i södra och mellersta Sverige, som för det första delvis ha obetydliga inkomster och för det andra hafva verksamhetsområde, som hufvudsakligast består af småbrukare och där egnahemsrörelsen är ifrån år tilltager, icke skola vara likställda i villkor med Dalarne och Norrland för erhållande af statsbidrag för liknande ändamål.

Då nu Riksdagen med rätta anslår medel för anställande af jordbrukskonsulenter, som skola ha till uppgift att höja det mindre jordbruket, borde hushållningssällskap ifrån södra och mellersta Sverige, som anmäla sig för statsbidrags erhållande, kunna erhålla detta utan att en eller flera jordbrukskonsulenter skulle anställas. Kostnaderna för sällskapen blifva i alla händelser ej ringa, isynnerhet om sällskapets område är vidsträckt och med svåra kommunikationer, då rese- och traktamentsersättning ej kan beräknas mindre än hvad lönen uppgår till, eller 2,500 kronor.

På grund af hvad jag sålunda anfört, hemställes,

att Riksdagen, med bifall till hvad Kungl. Maj:t föreslagit angående beviljande af medel till jordbrukskonsulenter i södra och mellersta Sverige, ville besluta att i afseende å erhållande af statsbidrag från ifrågasvarande anslag skola tillämpas samma villkor, som hittills och fortfarande varit bestämda för samma ändamål i Dalarne och Norrland.

Stockholm den 27 januari 1911.

Gust. Odqvist.

Nr 130.

Af herr **Widén**, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen upptagna förslag till ordnande af den lägre landtbruksundervisningen.

Uti statsverkspropositionen under 9:de hufvudtiteln har Kungl. Maj:t för Riksdagen framlagt förslag till ordnande af den lägre landtbruksundervisningen, i hufvudsak grundadt på den för frågans utredning tillsatta kommitténs den 12 december 1908 afgifna betänkande.

Därvid föreslås rörande den undervisning, som nu meddelas i de så kallade landtmannaskolorna, bland annat — förutom landtmannaskolor af hittillsvarande slag, som af kommittén benämnas A-typen, med högre inträdesfordringar — anordnande af landtmannaskolor af en ny form, kallad B-typen, där inträde skulle medgifvas endast på genomgången folkskolekurs.

Enligt undertecknads mening är anordnande af skolor med sistberörda slags inträdesfordringar, hvilket för öfrigt synes öfverensstämma med